

## Daniel

### *Ang Pagtuon ni Daniel kag sang iya mga Abyan sa Babilonia*

<sup>1</sup> Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Jehoyakim sa Juda, ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia *kag sang iya mga soldado* ang Jerusalem.

<sup>2</sup> Ginbihag niya si Haring Jehoyakim suno sa kabubut-on sang Ginoo. Ginpanguha man niya ang iban nga mga butang sa templo sang Dios kag gindala sa Babilonia.\* Dayon ginbutang niya ini sa talaguan sang manggad didto sa templo sang iya dios.

<sup>3</sup> Karon, nagsugo si Nebucadnezar kay Ashpenaz nga pangulo sang iya mga opisyal nga magpili sang pila ka pamatan-on halin sa mga bihag nga Israelinhon, nga naghalin sa harianon kag dungganon nga mga pamilya.

<sup>4</sup> Ini sila kinahanglan gid nga mga guwapo, maayo sing lawas, maalam, maabtik kag madali lang tudluan, para bagay sila nga mag-alagad sa hari. Ginsugo man niya si Ashpenaz nga tudluan sila sang linguahe kag balasahon sang taga-Babilonia.†

<sup>5</sup> Nagsugo pa gid ang hari nga hatagan sila kada adlaw sang iya mismo pagkaon kag ilimnon.

---

\* **1:2 Babilonia:** sa Hebreo, *Shinar*. Amo ini ang isa pa ka ngalan sang Babilonia. † **1:4 taga-Babilonia:** sa literal, *Kaldeanhon*. Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

Pagkatapos sang tatlo ka tuig, magaalagad na sila sa iya.

<sup>6</sup> Upod sa mga ginpili nga halin sa tribo ni Juda amo sila ni Daniel, Hanania, Mishael, kag Azaria.

<sup>7</sup> Gin-ilisan ni Ashpenaz ang ila mga ngalan. Si Daniel amo na si Belteshazar, si Hanania amo na si Shadrac, si Mishael amo na si Meshac, kag si Azaria amo na si Abednego.

<sup>8</sup> Pero nagdesisyon si Daniel nga indi siya magkaon sang pagkaon sang hari ukon mag-inom sang iya ilimnon, para indi siya mahigkuan.<sup>‡</sup> Gani nagpangabay siya kay Ashpenaz nga kon mahimo indi lang siya paghatagan sinang makapahigko sa iya.

<sup>9</sup> Ginbuot sang Dios nga magmaayo si Ashpenaz kay Daniel kag magsugot sa iya pangabay.

<sup>10</sup> Pero nagsiling si Ashpenaz sa iya, “Nahadlok ako sa hari. Siya ang nagsiling kon ano ang ipakaon kag ipainom sa inyo, kag kon makita niya nga indi maayo ang inyo lawas kon ikomparar sa iban nga mga pamatan-on basi ipapatay niya ako.”

<sup>11</sup> Nagsiling dayon si Daniel sa guwardya nga ginbutang ni Ashpenaz nga mag-atipan sa iya kag sa ila ni Hanania, Mishael, kag Azaria,

<sup>12</sup> “Abi, testingi kami nga pakan-on lang sang utan kag paimnon lang sang tubig sa sulod sang napulo ka adlaw,

<sup>13</sup> kag ipaanggid dayon kami sa iban nga mga pamatan-on nga nagakaon sang pagkaon sang

---

<sup>‡</sup> **1:8** *mahigkuan*: may mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon suno sa ila pagsulundan.

hari. Kon ano ang imo makita nga resulta, bahala ka na kon ano ang gusto mo nga himuon sa amon.”

<sup>14</sup> Gani nagsugot siya kag gintestingan sila sa sulod sang napulo ka adlaw.

<sup>15</sup> Pagkatapos sang napulo ka adlaw, nakita nga mas maayo pa ang ila lawas kon ikomparar sa mga pamatan-on nga nagakaon sang pagkaon sang hari.

<sup>16</sup> Gani ginpadayon na lang sang guwardya ang pagpakaon sa ila sang utan sa baylo sang pagkaon kag ilimnon sang hari.

<sup>17</sup> Ginhatagan sang Dios ining apat ka pamatan-on sang kaalam labi na gid sa nagkalain-lain nga balasahon kag pagtulun-an. Wala labot sini, ginhatagan niya si Daniel sang kaalam sa pagpaathag sang mga palanan-awon kag mga damgo.

<sup>18</sup> Pagkatapos sang tatlo ka tuig *nga pagtudlo sa ila* suno sa ginsiling ni Haring Nebucadnezar, gindala sila ni Ashpenaz sa iya.

<sup>19</sup> Nagpakighambal ang hari sa ila, kag nakita sang hari nga sa tanan sa ila nga mga pamatan-on wala sing may makapareho sa ila ni Daniel, Hania, Mishael, kag Azaria. Gani sila ang ginpili nga mag-alagad sa iya.

<sup>20</sup> Sa tanan nga ginpamangkot sang hari sa ila, nakita niya nga ang ila kaalam napulo ka pilo sang sa kaalam sang mga madyikero ukon babaylan sa bilog niya nga ginharian.

<sup>21</sup> Nagpadayon sa pag-alagad si Daniel *kay Nebucadnezar* hasta sa nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus. §

---

§ 1:21 *Cyrus*: hari sang Persia nga nag-agaw sa Babilonia

## 2

### *Ang Damgo ni Nebucadnezar*

<sup>1</sup> Sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar, kapila siya nagdamgo. Nakapalibog gid sa iya ang iya mga damgo gani indi siya makatulong.

<sup>2</sup> Ginpatawag niya ang iya mga madyikero, babaylan, sorhano, kag mga manugpakot,\* para ipaathag ang iya mga damgo.

<sup>3</sup> Pag-abot nila nagsiling ang hari sa ila, “Nagdamgo ako kag nakapalibog gid ini sa akon, gani ginpatawag ko kamo kay gusto ko mahibalan kon ano ang kahulugan sang sadto nga damgo.”

<sup>4</sup> Nagsabat ang mga manugpakot sa hari sa linguahe nga Aramico,† “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari. Sugiri kami nga imo mga alagad sang imo damgo, kag ipaathag namon sa imo ang kahulugan.”

<sup>5</sup> *Pero* nagsiling siya sa ila, “Amo ini ang akon desisyon: Kon indi ninyo mapakot kon ano ang akon damgo kag ang kahulugan sini, ipahiwa-hiwa ko ang inyo mga lawas kag ipaguba ang inyo mga balay.

<sup>6</sup> *Pero* kon mapakot gani ninyo ang akon damgo kag mapaathag ang kahulugan sini, regaluan ko kamo kag hatagan sang dako nga kadunggan. Sige, pakta na ninyo kag ipaathag dayon ang kahulugan.”

---

\* **2:2** *manugpakot*: sa literal, *Kaldeanhon* † **2:4** Halin sa sini nga bersikulo hasta sa katapusan sang kapitulo 7 ang gin-gamit nga linguahe sa pagsulat amo ang Aramico.

<sup>7</sup> Nagsabat liwat sila sa hari, “Mahal nga Hari, sugiri na lang kami sang imo damgo kay ipaathag namon sa imo ang kahulugan.”

<sup>8</sup> Nagsiling ang hari, “Nakahibalo ako nga ginapadugay-dugay lang ninyo ang oras kay nakahibalo kamo nga tumanon ko gid ang akon ginsiling sa inyo,

<sup>9</sup> nga kon indi gani ninyo mapakot kag ma-paathag ang akon damgo silutan ko gid kamo sad-tong akon ginsiling. Nagsugtanay kamo nga mag-butig sa akon kay nagapinsar kamo nga magbag-o pa ang situasyon. Pakta na ninyo kon ano ang akon damgo para mapati ako nga makahibalo gid kamo magpaathag sang kahulugan sini.”

<sup>10</sup> Nagsabat sila sa hari, “Wala gid sing tawo sa bilog nga kalibutan nga makahimo sinang imo ginapangayo. Kag wala man sing hari, bisan ano pa siya ka gamhanan, nga nagasugo sa mga madyikero, babaylan, ukon manugpakot sa paghimo sang pareho sina.

<sup>11</sup> Kabudlay gid sang imo ginapangayo, Mahal nga Hari. Ang mga dios lang gid ang makahimo sina, pero wala man sila nagapuyo upod sa mga tawo.”

<sup>12</sup> Tungod sa ila ginsabat, puwerte gid ang kaakig sang hari. Kag nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga maalamon<sup>‡</sup> nga mga tawo sa Babilonia.

<sup>13</sup> Sang ginpaguwa ang sugo nga ang mga maalamon pamatyon, ginpangita si Daniel kag ang iya mga kaupod para patyon man.

---

<sup>‡</sup> **2:12** *maalamon*: ang mga tawo nga pareho sa ginasiling sang bersikulo 2

<sup>14-15</sup> Karon, nagpalapit si Daniel kay Arioc nga kapitan sang mga guwardya sang hari. Ining si Arioc amo ang ginsugo sang hari sa pagpatay sa maalamon nga mga tawo sang Babilonia. Mahinalungon nga nagpamangkot si Daniel sa iya kon ano ang kabangdanan sining mabug-at nga mando sang hari. Gani ginsugiran siya ni Arioc sang natabo.

<sup>16</sup> Dayon nagkadto si Daniel sa hari kag nagpangabay nga hatagan siya sang tion para ma-paathag niya ang kahulugan sang damgo sini.

<sup>17</sup> *Nagsugot ang hari, gani nagpulì dayon si Daniel kag ginsugiran niya ang iya mga kaup-danan nga sila ni Hanania, Mishael, kag Azaria parte sa natabo.*

<sup>18</sup> Ginsilingan sila ni Daniel nga magpangamuyo para kaluoyan sila sang Dios sang langit<sup>§</sup> nga mahibaluan nila ang kahulugan sang damgo sang hari, para indi sila pagpatyon upod sang iban pa nga maalamon nga mga tawo sa Babilonia.

<sup>19</sup> Sadto nga gab-i, ginpahayag sang Dios kay Daniel ang damgo sang hari kag ang kahulugan sini paagi sa palanan-awon. Gindayaw dayon ni Daniel ang Dios sang langit.

<sup>20</sup> Nagsiling siya,  
“Ang Dios maalam kag gamhanan;  
dayawon ta siya hasta san-o.

<sup>21</sup> Siya ang nagabaylo sang mga panahon.  
Siya ang nagabuot kon sin-o ang magahari  
kag siya man ang nagailis sa ila.

---

<sup>§</sup> **2:18** *Dios sang langit: ukon, Dios nga ara sa langit; ukon, Dios nga naghimo sang langit; ukon, Dios nga labaw sa tanan*

Siya ang nagahatag sang kaalam sa mga maalamon.

<sup>22</sup> Ginapahayag niya ang kahulugan sang madalom nga mga butang mabudlay intiendihon.

Ara sa iya ang kasanag, kag kahibalo siya kon ano ang ara sa kadulom.

<sup>23</sup> Gani ginadayaw ko ikaw kag ginapasalamatan, O Dios sang akon mga katigulangan.

Ikaw ang naghatag sa akon sang kaalam kag ikasarang.

Kag ginhatag mo ang amon ginpangayo sa imo paagi sa pagpahayag mo sa amon sang kahulugan sang damgo sang hari.”

### *Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo sang Hari*

<sup>24</sup> Dayon nagbalik si Daniel kay Arioc nga amo ang gintugyanan sang hari sa pagpatay sa maalamon nga mga tawo sa Babilonia. Nagsiling si Daniel sa iya, “Indi anay pagpatya ang maalamon nga mga tawo, kundi updi anay ako sa hari kay ipaathag ko sa iya ang kahulugan sang iya damgo.”

<sup>25</sup> Gani dali-dali nga gindala ni Arioc si Daniel sa hari. Nagsiling si Arioc, “*Mahal nga Hari*, may nakita ako nga bihag nga halin sa Juda nga makapaathag kon ano ang kahulugan sang imo damgo.”

<sup>26</sup> Ginpamangkot sang hari si Daniel nga ginatawag man nga Belteshazar, “Masugid mo bala sa akon kon ano ang akon damgo kag mapaathag ang iya kahulugan?”

<sup>27</sup> Nagsabat si Daniel, “*Mahal nga Hari*, wala sing bisan sin-o nga maalamon, babaylan, madyikero, ukon manughimalad nga makapaathag sang imo damgo.

<sup>28</sup> Pero may Dios sa langit nga nagapahayag sang mga tinago nga kamatuoran. Paagi sa imo damgo, Mahal nga Hari, ginpahibalo sang Dios sa imo kon ano ang matabo sa palaabuton. Karon, isugid ko sa imo ang mga palanan-awon nga nakita mo sa imo damgo.

<sup>29</sup> “Samtang nagakatulog ka, Mahal nga Hari, nagdamgo ka parte sa matabo sa palaabuton. Ginpahibalo ina sa imo sang Dios nga nagapahayag sang mga tinago nga kamatuoran.

<sup>30</sup> Kag ang imo damgo ginpahayag sa akon sang Dios, indi tungod nga mas maalam ako sang sa iban nga mga tawo, kundi para mapaathag ko sa imo kag maintiendihan mo kon ano ang kahulugan sang nag-abot sa imo hunahuna.

<sup>31</sup> “*Ang imo damgo amo ini*: May nakita ka nga isa ka dako nga estatwa nga nagatindog sa imo atubangan. Puwerte ini kasilaw kag makahalad-lok tan-awon.

<sup>32</sup> Ang iya sini nga ulo puro nga bulawan kag ang iya dughan kag mga kamot pilak,\* kag halin sa iya tiyan hasta sa paa saway.

<sup>33</sup> Ang iya mga batiis salsalon kag ang iya mga tiil salsalon kag tisa.†

<sup>34</sup> Kag samtang nagatan-aw ka sa estatwa, may isa ka bato nga gintiphag, pero indi tawo ang nagtiphag. Nagtupa ini nga bato sa salsalon kag

---

\* **2:32 pilak**: sa English, *silver*    † **2:33 tisa**: sa iban nga Bisaya, *daga*. Sa English, *clay*.

tisa nga mga tiil sang estatwa, kag nadugmok ang iya mga tiil.

<sup>35</sup> Sa gilayon nagkaladugmok ang salsalon, tisa, saway, pilak, kag bulawan. Kag nanging pareho na lang ini sang upa sa linasan nga ginapalid sang hangin kon diin-diin. Pero ang bato nga nagdugmok sa tiil sang estatwa nanging dako nga bukid kag naglikop sa bilog nga kalibutan.

<sup>36</sup> “Amo ato ang imo damgo, kag amo ini ang iya kahulugan:

<sup>37</sup> Mahal nga Hari, ikaw ang hari nga labaw sa tanan nga hari. Ginhimo ka nga hari sang Dios sang langit, kag ginhatagan ka niya sang gahom, kusog, kag kadunganan.

<sup>38</sup> Ginpagamhan niya sa imo ang mga tawo, mga sapat, kag mga pispis, bisan diin man sila. Ikaw amo ang ginarepresentar sadtong bulawan nga ulo *sang estatwa*.

<sup>39</sup> “Ang masunod sa imo nga ginharian indi pareho kagamhanan sa imo ginharian. Ang ikatatlo nga ginharian amo ang ginarepresentar sadtong saway nga parte sang estatwa, kag magagahom ini nga ginharian sa bilog nga kalibutan.

<sup>40</sup> Kag *ang sunod amo* ang ikaapat nga ginharian nga daw pareho sang salsalon. Kay subong nga ang salsalon makadugmok sang tanan, ini nga ginharian magadugmok sang iban nga mga ginharian.

<sup>41</sup> Kag subong nga ang mga tiil *sang estatwa* salsalon kag tisa, ini nga ginharian matunga. Pero magapabilin ini nga mabakod, tungod kay nakita mo man nga ang mga tiil *sang estatwa* may lakot nga salsalon.

<sup>42</sup> Ang salsalon kag tisa nga mga tudlo sang mga tiil nagakahulugan nga may parte sang sini nga ginharian nga mabakod kag may parte man nga maluya.

<sup>43</sup> Ang pag-impon sang salsalon kag tisa nagakahulugan man nga magaisa *ang mga hari sang sini nga ginharian* paagi sa pag-inasawahay. Pero indi magdugay ang ila pag-isa, pareho bala sang salsalon kag tisa nga indi puwede mikslahon.

<sup>44</sup> “Sa panahon sang sini nga mga hari, mag-atukod ang Dios sang langit sang isa ka ginharian nga indi gid malaglag hasta san-o. Indi gid ini madaog sang iban, kundi laglagon pa gani niya ang tanan nga ginharian kag magapabilin ini hasta san-o.

<sup>45</sup> Pareho bala sang imo nakita nga bato nga gintiphag halin sa bukid (pero indi tawo ang nagtiphag) nga nagdugmok sang estatwa nga salsalon, saway, tisa, pilak, kag bulawan.

“Mahal nga Hari, nagpahayag ang gamhanan nga Dios sa imo kon ano ang matabo sa palaabuton. Amo ato ang imo damgo kag ang iya kahulugan. Matuod gid ang tanan ko nga ginsiling.”

<sup>46</sup> Nagluhod dayon si Haring Nebucadnezar sa pagpadungog kay Daniel. Pagkatapos nagmando siya nga maghalad kag magsunog sang insenso kay Daniel.

<sup>47</sup> Nagsiling siya kay Daniel, “Tungod sang imo pagsugid sang akon damgo kag pagpaathag sang iya kahulugan, matuod gid man nga ang imo Dios labaw sa tanan nga dios. Siya ang *dapat kilalahon nga Ginoo* sang mga hari. Kag siya *gid lang* ang makapahayag sang mga tinago nga kamatuoran.”

<sup>48</sup> Ginhatagan dayon sang hari si Daniel sang madamo kag matahom nga mga regalo. Kag ginhatagan man niya siya sang mataas nga posisyon bilang manugdumala sang bilog nga probinsya sang Babilonia kag pangulo sang tanan nga maalamon didto.

<sup>49</sup> Ginpangabay ni Daniel sa hari nga himuon sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego nga kabulig niya sa pagdumala sang probinsya sang Babilonia. Kag nagsugot man ang hari. Si Daniel ya nagpabilin didto sa palasyo sang hari.

### 3

#### *Nagmando si Nebucadnezar nga Simbahon ang Estatwa*

<sup>1</sup> Karon, nagpahimo si Nebucadnezar sang estatwa nga bulawan.\* Ang iya sini kataason 90 feet kag ang kasangkaron 9 feet. *Kag sang natapos na*, ginpatindog niya ini sa patag sang Dura didto sa probinsya sang Babilonia.

<sup>2-3</sup> Pagkatapos ginpatawag ni Haring Nebucadnezar ang mga gobernador, mga mayor, mga komisyoner, mga manuglaygay, mga tresurero, mga hukom, mga pangulo, kag ang iban pa nga mga opisyal sang mga probinsya para magtambong sa pagdedikar sang estatwa. Sang didto na sila nagatindog sa atubangan sang estatwa,

<sup>4</sup> nagsinggit ang manugbalita, “Kamo nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag linguahe,

---

\* **3:1** *estatwa nga bulawan*: buot silingon, *estatwa nga ginhakla-*  
*pan sang bulawan*

<sup>5</sup> kon mabatian na gani ninyo ang tunog sang budyong, plawta, kudyapi, arpa, kag iban pa nga mga instrumento, magluhod kamo dayon kag magsimba sa estatwa nga bulawan nga ginpatindog ni Haring Nebucadnezar.

<sup>6</sup> Ang bisan sin-o nga indi magsimba ihaboy gilayon sa nagadabadaba nga hurnohan.”

<sup>7</sup> Gani pagkabati nila sang tunog sang mga instrumento nagluhod dayon sila kag nagsimba sa estatwa.

<sup>8</sup> Sang sadto nga tion, may pila ka taga-Babilonia<sup>†</sup> nga nagpalapit sa hari kag ginpakalain nila ang mga Judio.

<sup>9</sup> Nagsiling sila kay Haring Nebucadnezar, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari.

<sup>10</sup> Indi bala nga nagmando ka nga kon sin-o ang makabati sang tunog sang mga instrumento magluhod dayon kag magsimba sa estatwa nga bulawan,

<sup>11</sup> kag ang indi magsimba ihaboy sa nagadabadaba nga hurnohan?

<sup>12</sup> Pero wala nagtuman sang imo sugo ang mga Judio nga sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego nga ginpadumala mo sa probinsya sang Babilonia. Wala sila nagaalagad sa imo mga dios, kag wala sila nagasimba sa estatwa nga bulawan nga imo ginpatindog.”

<sup>13</sup> Pagkabati sadto sang hari puwerte gid ang iya kaakig. Ginpatawag niya dayon sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego.

---

<sup>†</sup> **3:8** *taga-Babilonia:* ukon, *mga manugpakot;* sa literal, *Kaldeanhon*

<sup>14</sup> *Pag-abot nila* ginpamangkot sila sang hari, “Matuod bala nga wala kamo nagaalagad sa akon mga dios kag wala kamo nagasimba sa estatwa nga bulawan nga akon ginpatindog?”

<sup>15</sup> Karon, ginamanduan ko kamo nga magsimba sa estatwa kon mabatian ninyo ang tunog sang mga instrumento. Kay kon indi gani, ihaboy kamo gilayon sa nagadabadaba nga hurnohan. Tanawon ta lang kon may dios nga makaluwas sa inyo.”

<sup>16</sup> Nagsabat sila nga tatlo, “Mahal nga Hari, wala kami sing may masiling parte sina.

<sup>17</sup> Kon amo gid man ina ang matabo luwason kami sang Dios nga amon ginaalagaran sa sina nga nagadabadaba nga hurnohan. Luwason kami sang Dios sa imo mga kamot.

<sup>18</sup> Pero kon indi gid man niya kami pagluwason, gusto namon nga mahibalan mo nga indi gid kami mag-alagad sa imo mga dios ukon magsimba sa estatwa nga bulawan nga imo ginpatindog.”

<sup>19</sup> Tungod sa ila sabat puwerte gid ang kaakig sang hari sa ila, kag makita ini sa iya hitsura. Gani nagmando siya nga painiton pa gid sing pito ka pilo ang hurnohan.

<sup>20</sup> Dayon nagsugo siya sang iya pinakamakusog nga mga soldado nga gapuson sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego kag ihaboy sa nagadabadaba nga hurnohan.

<sup>21</sup> Gani gin-gapos sila kag ginhaboy sa hurnohan nga may mga bayo pa.

<sup>22</sup> Kag tungod nga ginpainit gid ang hurnohan suno sa mando sang hari, napatay ang mga sol-

dado nga naghaboy sa ila tungod sa ibwal sang kalayo.

<sup>23</sup> Kag sila nga tatlo nga nakagapos nagtupa sa nagadabadaba nga hurnohan.

<sup>24</sup> *Samtang nagatan-aw* si Haring Nebucadnezar gulpi siya nga tumindog sa puwerte nga katingala. Nagpamangkot siya sa iya mga opisyal, “Indi bala nga tatlo lang ka tawo ang aton ginapos kag ginhaboy sa kalayo?” Nagsabat sila, “Huo, Mahal nga Hari.”

<sup>25</sup> Nagsiling dayon ang hari, “Tan-awa ninyo! Apat ang nakita ko nga nagalakat-lakat sa kalayo. Wala na sila nakagapos kag wala sila masunog. Ang isa sa ila daw isa ka dios.”<sup>‡</sup>

<sup>26</sup> Gani, nagpalapit si Nebucadnezar sa puwertahan sang nagadabadaba nga hurnohan kag nagpanawag, “Shadrac, Meshac, kag Abednego, nga mga alagad sang Labing Mataas nga Dios, guwa kamo dira! Dali kamo diri!” Kag nagguwa sila nga tatlo.

<sup>27</sup> Dayon nagtilipon sa ila ang mga gobernador, mga mayor, mga komisyoner, kag ang iban nga mga opisyal sang hari. Kag nakita nila nga wala sila maano sang kalayo. Bisan gani ang ila buhok ukon bayo wala gid masunog, kag bisan baho na lang sang aso wala gid.

<sup>28</sup> Tungod sadto nagsiling ang hari, “Dayawon ang Dios nila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego. Ginpadala niya ang iya anghel para luwason ang iya mga alagad nga nagsalig sa iya. Ini sila wala magsunod sa akon sugo *nga magsimba sa estatwa*,

---

<sup>‡</sup> **3:25** isa ka dios: ukon, isa ka anghel. Tan-awa ang bersikulo 28.

kundi ginpakamaayo pa nila nga ihaboy sila sa kalayo sang sa magsimba sa bisan sin-o nga dios luwas sa ila nga Dios.

<sup>29</sup> Gani nagamando ako nga ang bisan sin-o nga tawo sang bisan ano man nga nasyon, lahi, ukon lingguahe nga maghambal sing malain kontra sa Dios nila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego pagahiwa-hiwaon kag gub-on ang ila mga balay. Kay wala na gid sing iban pa nga Dios nga makaluwas pareho sini.”

<sup>30</sup> Kag ginhatagan sang hari sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego sang mas mataas pa gid nga posisyon sa probinsya sang Babilonia.

## 4

### *Ang Ikaduha nga Damgo ni Nebucadnezar*

<sup>1</sup> *Naghimo* si Haring Nebucadnezar *sang isa ka pahayag* para sa tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe sa kalibutan. *Amo ini ang nakasulat:*

“Kabay pa nga magmaayo gid ang inyo kahimtangan.

<sup>2</sup> “Gusto ko nga sugiran kamo sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga ginhimo sa akon sang Labing Mataas nga Dios.

<sup>3</sup> “Daw ano ka makatilingala kag gamhanan ang mga milagro *nga ginpakita* sang Dios! Ang iya paghari wala sing katapusan.

<sup>4</sup> “Kon parte sa akon kahimtangan diri sa palasyo, maayo kag mauswagon ang akon kabuhi.

<sup>5</sup> Pero may damgo ako nga nakapahadlok sa akon. Ang mga palanan-awon nga nakita ko samtang nagakatulog ako makahaladlok gid.

<sup>6</sup> Gani nagmando ako nga dal-on sa akon ang tanan nga maalamon sa Babilonia para ma-paathag nila sa akon ang kahulugan sang akon damgo.

<sup>7</sup> Pag-abot sang mga madyikero, babaylan, manugpakot,\* kag manughimalad, ginsugiran ko sila sang akon damgo, pero indi sila makapaathag sa akon sang kahulugan sini.

<sup>8</sup> “Sang ulihi nagkadto si Daniel sa akon. (Gingngalanan siya Belteshazar nga amo ang ngalan sang akon dios. Kag ara sa iya ang espiritu sang balaan nga mga dios.†) Ginsugiran ko siya sang akon damgo.

<sup>9</sup> Siling ko, ‘Belteshazar, pangulo sang mga madyikero, nakahibalo ako nga ang espiritu sang mga dios ara sa imo, kag madali mo mahibaluan ang mga tinago nga kamatuoran. Abi ipaathag sa akon kon ano ang kahulugan sang mga palanan-awon nga nakita ko sa akon damgo.

<sup>10</sup> Amo ini ang akon mga palanan-awon sam-tang nagakatulog ako: Nakita ko ang isa ka mataas gid nga kahoy sa tunga sang kalibutan.

<sup>11</sup> Nagdako kag nagtaas pa gid ini hasta nakalambot sa langit kag makita bisan sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.

<sup>12</sup> Matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga sarang makapakaon sa tanan. Nagpahandong ang mga sapat sa iya kag nagpugad ang mga pispis sa iya mga sanga. Didto nagkuha ang tanan nga tinuga sang ila pagkaon.’

---

\* **4:7** *manugpakot*: sa literal, *Kaldeanhon* † **4:8** *mga dios*: ukon, *dios*; posible man nga, *Dios*

13 “Kag nakita ko man ang isa ka anghel‡ nga nagpanaog halin sa langit.

14 Nagsinggit siya, ‘Tapsa ninyo ang kahoy kag pang-utda ang iya mga sanga. Panguhaa ang iya mga dahon kag ipanghaboy ang iya mga bunga. Tabuga man ninyo ang mga sapat nga nagapahan-dong dira kag ang mga pispis nga nagapugad sa iya mga sanga.

15 Pero pabay-i lang ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan sang salsalon kag saway.’

“*Ang tawo nga ginarepresentar sang sadto nga kahoy mabasa permi sang tun-og kag magakaon sang hilamon upod sang mga sapat.*

16 Sa sulod sang pito ka tuig madulaan siya sang panghunahuna sang tawo, kag ang iya panghunahuna mangin iya sang sapat.

17 Amo ini ang sentensya nga ginsugid sang mga anghel, para mahibaluan sang tanan nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga tawo. Kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya, bisan pa sa pinakakubos sa tanan nga tawo.

18 “Amo ato ang akon damgo. Gani ako, si Haring Nebucadnezar, nagsiling kay Belteshazar, ‘Sugiri ako sang kahulugan sini kay wala gid sing bisan isa sa mga maalamon sang akon ginharian nga makasugid sa akon sang kahulugan sini. Pero makasugid ka kay ang espiritu sang balaan nga mga dios§ ara sa imo.’”

---

‡ 4:13 *anghel*: sa literal, *balaan nga manugbantay*    § 4:18 *mga dios*: ukon, *dios*; posible man nga, *Dios*

### *Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo*

<sup>19</sup> Natublag kag nahadlok gid si Daniel (nga ginatawag man nga Belteshazar) *pagkabati niya sang ginsiling sang hari*. Gani nagsiling ang hari sa iya, “Belteshazar, indi ka magkatublag sa akon damgo kag sa kahulugan sini.” Nagsabat si Belteshazar, “Mahal nga Hari, kuntani ang imo damgo kag ang iya kahulugan matabo sa imo mga ka-away kag indi sa imo.

<sup>20</sup> Ang kahoy nga nakita mo nga nagdako kag nagtaas hasta nakalambot sa langit kag makita sa bisan diin nga parte sang kalibutan,

<sup>21</sup> nga matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga sarang makapakaon sa tanan, kag sa diin nagpahandong ang mga sapat kag nagpugad ang mga pispis sa iya mga sanga,

<sup>22</sup> amo ikaw, Mahal nga Hari. Kay nanging gamhanan ka hasta nga ang imo pagkagamhanan nakalambot sa langit,\* kag ang imo paghari nakalambot sa bisan diin nga parte sang kalibutan.”

<sup>23</sup> *Nagsiling pa gid si Daniel*, “Nakita mo man, Mahal nga Hari, ang isa ka anghel nga nagpanaog halin sa langit nga nagasinggit, ‘Tapsa ninyo ang kahoy pero pabay-i lang ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan sang salsalon kag saway. Pabay-i lang ninyo nga mabasa siya sang tun-og

---

\* **4:22** *ang imo pagkagamhanan nakalambot sa langit*: siguro ang buot silingon, gusto ni Nebucadnezar nga labawan ang Dios.

kag magakaon upod sang talunon nga mga sapat sa sulod sang pito ka tuig.'

<sup>24</sup> “Mahal nga Hari, amo ini ang buot silingon sadto *nga palanan-awon* nga ginbuot sang Labing Mataas *nga Dios* nga matabo sa imo:

<sup>25</sup> Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon nga mga sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka kag mabasa ka *permi* sang tun-og. Pagkatapos sang pito ka tuig, kilalahon mo nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya.

<sup>26</sup> Parte naman sadtong ginsiling sang anghel nga pabay-an lang ang tuod, ang buot silingon sadto nga ibalik sa imo ang imo ginharian kon kilalahon mo nga ang Dios amo gid ang nagahari sa tanan.

<sup>27</sup> Gani, Mahal nga Hari, kabay pa nga batunon mo ining akon laygay sa imo: Mag-untat ka sa pagpakasala kag maghimo sang matarong, kag magmaluluy-on ka sa mga imol. Kon himuon mo ina basi pa lang nga magmauswagon gihapon ikaw.”

<sup>28</sup> Ini tanan natabo matuod sa kabuhi ni Haring Nebucadnezar.

<sup>29</sup> Kay pagkaligad sang isa ka tuig *halin sang pagpaathag ni Daniel sang kahulugan sang damgo, amo ini ang natabo:*

Samtang nagadayan-dayan si Haring Nebucadnezar sa atop sang iya palasyo sa Babilonia

<sup>30</sup> nagsiling siya, “Daw ano ka gamhanan sang Babilonia nga akon ginhimo nga harianon nga

puluy-an paagi sa akon kusog kag para sa akon kadunganan.”

<sup>31</sup> Wala pa gani siya makatapos hambal, may tingog halin sa langit nga nagsiling, “Haring Nebucadnezar, pamatii ini: Ginabawi na sa imo ang awtoridad bilang hari.

<sup>32</sup> Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon nga mga sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka. Pagkatapos sang pito ka tuig, kilalahon mo nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya.”

<sup>33</sup> Sa gilayon natabo ini kay Nebucadnezar. Gintabog siya palayo sa mga tawo kag naghalab sang hilamon pareho sang baka. Nabasa *permi* ang iya lawas sang tun-og, kag naglaba ang iya balahibo pareho sang balahibo sang agila kag ang iya kuko pareho sang kuko sang pispis.

<sup>34</sup> “Pagkatapos sang pito ka tuig, ako, si Nebucadnezar, nagdangop sa Dios,<sup>†</sup> kag nagbalik ang akon maayo nga panghunahuna. Gani gindayaw ko kag ginpadunggan ang Labing Mataas *nga Dios* nga buhi hasta san-o. *Nagsiling ako,* “‘Ang iya paghari wala sing katapusan.

<sup>35</sup> Baliwala ang mga tawo sa kalibutan kon ikomparar sa iya.

Ginahimo niya ang iya gusto sa mga anghel sa langit kag sa mga tawo sa duta.

Wala sing may makapugong ukon makapamalahab sa iya.’

---

<sup>†</sup> **4:34** *nagdangop sa Dios: sa literal, nagtangla sa langit*

<sup>36</sup> “Sang magbalik na ang akon maayo nga panghunahuna ginbalik man sa akon ang akon dungog kag kadayawan bilang hari. Ginbaton ako liwat sang akon mga opisyal kag mga manuglay-gay, kag nangin mas gamhanan pa ako sang sa una.

<sup>37</sup> Gani karon ginadayaw ko kag ginapadunggan ang Hari sang langit, tungod kay husto kag matarong ang tanan niya nga ginahimo kag ginapaubos niya ang bisan sin-o nga nagapabugal.”

## 5

### *Nagpapunsyon si Haring Belshazar*

<sup>1-3</sup> Sang si Belshazar ang hari sang *Babilonia*, naghiwat siya sang dako nga punsyon para sa iya isa ka libo ka dungganon nga mga tawo. Samtang nagaininom sila sang bino, ginpakuha ni Belshazar ang bulawan kag pilak nga mga ilimnan nga nakuha sang iya amay\* nga si Nebucadnezar sa templo sang Dios sa Jerusalem. *Ginpakuha niya ini* para imnan nila sang iya dungganon nga mga bisita, sang iya mga asawa, kag sang iban pa niya nga mga asawa nga suluguon. Gani sang gindala na sa iya ang mga ilimnan, gin-imnan nila ini.

<sup>4</sup> Kag samtang nagaininom sila sang bino, ginadayaw nila ang mga dios nga hinimo halin sa bulawan, pilak, saway, salsalon, kahoy, kag bato.

<sup>5</sup> Sa hinali lang, may nakita ang hari nga kamot nga nagasulat sa dingding sang palasyo nga malapit sa suga.

---

\* **5:1-3** *amay*: siguro ang buot silingon, *katigulangan*

<sup>6</sup> Tungod sadto, nagpalangurog kag nagpalanglapsi ang hari sa kahadlok.

<sup>7</sup> Gani nagsinggit siya nga tawgon ang maalamon nga mga tawo sang Babilonia: ang mga babaylan, mga manugpakot,<sup>†</sup> kag mga manughimalad.

*Pag-abot nila, nagsiling siya sa ila, “Kon sin-o ang makabasa sinang nakasulat sa dingding kag makapaathag sang kahulugan sina, pabayuan ko sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag mangin ikatatlo siya sa pinakamataas nga opisyal sang akon ginharian.”*

<sup>8</sup> Nagpalapit ang mga maalamon sa pagbasa sadtong nakasulat sa dingding. Pero indi nila mabasa ukon mapaathag sa hari ang kahulugan sini.

<sup>9</sup> Gani hinadlukan na gid si Haring Belshazar kag nagdugang pa gid ang iya pagpalanglapsi. Naglibog man ang ulo sang iya dungganon nga mga tawo.

<sup>10</sup> Karon, pagkabati sang rayna<sup>‡</sup> sang ila pagginahod, nagpalapit siya sa ila kag nagsiling, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari. Indi ka magkahadlok ukon magkabalaka,

<sup>11</sup> kay may isa ka tawo sa imo ginharian nga ang espiritu sang balaan nga mga dios<sup>§</sup> ara sa iya. Sang panahon ni Haring Nebucadnezar nga imo amay, nagpakita ini nga tawo sang iya kaalam nga pareho sa kaalam sang mga dios. Ginhimo siya sang imo amay nga pangulo sang

---

<sup>†</sup> **5:7** *manugpakot*: sa literal, *Kaldeanhon*    <sup>‡</sup> **5:10** *rayna*: ukon, *rayna nga iloy sang hari*    <sup>§</sup> **5:11** *mga dios*: Tan-awa ang footnote sa 4:8.

mga madyikero, mga babaylan, mga manugpakot, kag mga manughimalad.

<sup>12</sup> Siya si Daniel nga gin-ngalanan sang imo amay nga Belteshazar. May pinasahi siya nga abilidad kag kaalam. Makahibalo siya magpaathag sang kahulugan sang mga damgo, magpakot sang mga paktakon,\* kag magsolbar sang mabudlay nga mga problema. Gani ipatawag siya kag ipaeksplikar sa iya kon ano ang kahulugan sinang nasulat sa dingding.”

<sup>13</sup> Gani ginpatawag si Daniel. Kag sang nag-abot na siya, nagsiling ang hari sa iya, “Ikaw gali si Daniel nga isa sang mga bihag nga Judio nga gindala diri sang akon amay halin sa Juda?

<sup>14</sup> Nakabati ako nga ang espiritu sang mga dios ara sa imo kag may pinasahi ka nga abilidad kag kaalam.

<sup>15</sup> Ginpatawag ko na ang mga maalamon, pati ang mga babaylan para ipabasa kag ipaeksplikar sa ila ang kahulugan sinang nasulat sa *dingding*, pero indi sila kahibalo.

<sup>16</sup> Pero nabatian ko nga kahibalo ka maghatag sang interpretasyon, kag kahibalo ka man magsolbar sang mabudlay nga mga problema. Karon, kon mabasa mo inang nasulat kag mapaathag ang kahulugan sina, pabayuan ko ikaw sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag himuon ko pa ikaw nga ikatatlo sa pinakamataas nga opisyal sang akon ginharian.”

<sup>17</sup> Nagsabat si Daniel, “Sa imo na lang ina nga mga regalo, Mahal nga Hari, ukon ihatag na lang

---

\* **5:12** *paktakon*: ukon, *papakot*. Sa English, *riddle*.

sa iban. Pero basahon ko gihapon para sa imo inang nakasulat sa dingding kag ipaathag kon ano ang kahulugan sina.

<sup>18</sup> “Mahal nga Hari, ginhimo sang Labing Mataas nga Dios ang imo amay nga si Nebucadnezar nga hari. Nangin gamhanan siya kag ginpadunggan *sang mga tawo*.

<sup>19</sup> Tungod sa gahom nga ginhatag sang Dios sa iya, nahadlok ang mga tawo sa iya sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag linguahe. Mahimo niya nga patyon ang bisan sin-o nga gusto niya nga patyon. Mahimo man niya nga indi pagpatyon ang bisan sin-o nga indi niya gusto nga patyon. Mapataas niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya pataason; mapanubo man niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya panubun.

<sup>20</sup> Pero tungod kay nagpabugal siya kag nagmatinaastaason, ginpahalin siya sa iya pagkahari

<sup>21</sup> kag gintabog palayo sa mga tawo. Kag nangin pareho sang sapat ang iya panghunahuna. Nagpuyo siya upod sa talunon nga mga donkey kag naghalab sang hilamon pareho sang baka. Kag nabasa *permi* ang iya lawas sang tun-og. Amo ato ang iya situasyon hasta nga ginkilala niya nga ang Labing Mataas nga Dios may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya.

<sup>22</sup> “Kag ikaw, *Haring Belshazar* nga iya anak, bisan nahibaluan mo na ini tanan, wala ka gihapon nagpaubos sang imo kaugalingon,

<sup>23</sup> kundi ginkabig mo ang imo kaugalingon nga labaw sa Ginoo sang langit. Ginpakuha mo ang mga ilimnan nga halin sa templo sang Dios kag

gin-imnan ninyo ini sang imo dungganon nga mga bisita, mga asawa, kag iban pa nga mga asawa nga suluguon. Luwas pa sina, ginsimba mo ang mga dios nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, salsalon, kahoy, kag bato—mga dios nga indi makakita, indi makabati, kag indi makain-tiendi. Pero wala mo gindayaw ang Dios nga nagakapot sang imo kabuhi kag nagabuot sang tanan mo nga ginahimo.

<sup>24-25</sup> Gani ginpadala niya ato nga kamot para magsulat sang sini nga mga pulong:

MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.

<sup>26</sup> “Amo ini ang ila kahulugan:

“Ang Mene nagakahulugan nga naisip na sang Dios ang nabilin nga inadlaw sang imo paghari, tungod kay tapuson na niya ini.

<sup>27</sup> “Ang Tekel nagakahulugan nga gintimbang-timbang ka *sang Dios*, kag nasapwan nga nagkulang ka.

<sup>28</sup> “Ang Parsin<sup>†</sup> nagakahulugan nga matunga ang imo ginharian kag ihatag sa Media kag Persia.”

<sup>29</sup> *Pagkatapos hambal sini ni Daniel*, nagmando dayon si Belshazar nga pabayuan si Daniel sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Ginproklamar dayon si Daniel nga ikatatlo nga pinakamataas nga opisyal sa ginharian *sang Babilonia*.

<sup>30</sup> Sang sadto mismo nga gab-i, ginpatay si Belshazar nga hari sang mga taga-Babilonia.<sup>‡</sup>

---

<sup>†</sup> **5:28** *Parsin*: sa Aramico nga teksto, *Peres*. Ang *Peres* amo ang “singular” sang *Parsin*. <sup>‡</sup> **5:30** *taga-Babilonia*: sa literal, *Kaldeanhon*. Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

<sup>31</sup> Ang nagbulos sa iya nga hari amo si Darius nga Medianhon, nga nagaedad sadto sing 62 ka tuig.

## 6

### *Ginhulog si Daniel sa Buho nga may mga Leon*

<sup>1</sup> Karon, nagpili si *Haring* Darius sang 120 ka gobernador sa pagdumala sa bilog niya nga ginharian.

<sup>2</sup> Ini nga mga gobernador ginadumalahan sang tatlo ka administrador, nga ang isa sa ila amo si Daniel. Amo ini ang ginhimo para indi mabudlayan ang hari sa iya pagdumala.

<sup>3</sup> Si Daniel amo ang labing maayo gid sa ila tanan tungod sa iya pinasahi nga abilidad, gani nagplano ang hari nga padumalahon niya si Daniel sa bilog niya nga ginharian.

<sup>4</sup> Tungod sadto, ang duha niya ka kaupod nga administrador kag ang mga gobernador nagpangita sang sala sa pagdumala ni Daniel para may iakusar sila kontra sa iya. Pero wala gid sila sing may nakita nga sala tungod kay masaligan gid si Daniel kag maayo ang iya pagdumala.

<sup>5</sup> Gani nagsiling sila, “Wala gid kita sing may iakusar kontra sa iya, luwas kon pangitaan ta siya sang sala nga may kaangtanan sa Kasuguan sang iya Dios.”

<sup>6</sup> Gani nagkadto sila sa hari kag nagsiling, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari.

<sup>7</sup> Kami nga mga administrador, mga mayor, mga gobernador, mga manuglaygay, kag mga komisyoner sang imo ginharian nagkasugot nga

pangabayon ka nga maghimo sang isa ka sugo, nga sa sulod sang 30 ka adlaw wala gid sing may magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios ukon tawo kundi sa imo lang. Kag dapat nga tumanon gid ini, kay ang bisan sin-o nga maglapas sang sini nga sugo ihaboy sa buho nga may mga leon.

<sup>8</sup> Gani Mahal nga Hari, ipatuman ini nga kasuguan. *Ipasulat na ini* kag pirmahe dayon para indi na gid ini maliwat ukon mabaliwala, suno sa kasuguan sang *aton ginharian nga Media* kag *Persia*.”

<sup>9</sup> Nagsugot si Haring Darius, gani ginpirmahan niya ato nga kasuguan.

<sup>10</sup> Pagkahibalo ni Daniel nga nagpirma ang hari, nagpuli siya.

Sa ibabaw nga kuwarto sang balay ni Daniel, may mga bintana nga nagaatubang sa Jerusalem. Didto siya nagaluhod, nagapangamuyo kag nagapasalamat sa iya Dios sing tatlo ka beses sa isa ka adlaw, suno sa iya kinabatasan.

<sup>11</sup> Pero ginbantayan siya sang mga opisyal nga nagakontra sa iya, kag nakita nila siya nga nagapangamuyo kag nagapangayo sang bulig sa Dios.

<sup>12</sup> Gani nagkadto sila sa hari para isugid ang paglapas ni Daniel sa kasuguan. Nagsiling sila sa hari, “Indi bala, Mahal nga Hari, nga nagpirma ka sang kasuguan nga sa sulod sang 30 ka adlaw wala sing may magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios ukon tawo kundi sa imo lang? Kag ang bisan sin-o nga maglapas sang sadto nga sugo ihulog sa buho nga may mga leon?” Nagsabat ang hari, “*Matuod ina*, kag suno sa kasuguan sang *aton*

*ginharian nga Media kag Persia, indi na gid ina puwede liwatan ukon dulaon.*

<sup>13</sup> Dayon nagsiling sila sa hari, “Si Daniel nga isa sang mga bihag nga halin sa Juda wala nagatuman sa imo sugo. Nagapangamuyo siya sa iya Dios sing tatlo ka beses sa isa ka adlaw.”

<sup>14</sup> Pagkabati sini sang hari, nabalaka gid siya. Gusto niya nga buligan si Daniel. Gani nagpangita siya sang paagi nga maluwas si Daniel, hasta nga nahapunan siya.

<sup>15</sup> Nagtipon *liwat* ang mga opisyal sa hari kag nagsiling, “Nakahibalo ka, Mahal nga Hari, nga suno sa kasuguan sang *aton ginharian nga Media kag Persia*, ang kasuguan nga gindeklarar sang hari indi na puwede liwatan.”

<sup>16</sup> Gani ginpadakop sang hari si Daniel kag ginpahulog sa buho nga may mga leon. Nagsiling ang hari kay Daniel, “Kabay pa nga luwason ka sang imo Dios nga padayon mo nga ginaalagad.”

<sup>17</sup> Dayon gintakpan sang isa ka dako nga bato ang buho *nga ginhulugan kay Daniel*, kag ginmarkahan ini sang hari sang iya singsing kag sang singsing sang iya dungganon nga mga tawo para wala sing may mag-abri sini.

<sup>18</sup> Dayon nagpuli si Haring Darius sa palasyo. Wala siya nagkaon sadto nga gab-i kag wala man siya nagpangayo sang kalingawan. Kag wala siya makatulog.

<sup>19</sup> Sang kaagahon, nagdali-dali kadto ang hari didto sa buho nga may mga leon.

<sup>20</sup> Pag-abot niya didto, masinulub-on siya nga nagsinggit, “Daniel, alagad sang buhi nga Dios,

ginluwas ka bala sa mga leon sang imo Dios nga padayon mo nga ginaalagad?”

<sup>21</sup> Nagsabat si Daniel, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari.

<sup>22</sup> Wala ako pag-anha sang mga leon tungod kay nagpadala ang akon Dios sang mga anghel kag ginkipot nila ang baba sang mga leon. Ginhimo ini sang Dios tungod kay nahibaluan niya nga matinlo ang akon kabuhi kag wala ako sing may nahimo nga malain kontra sa imo.”

<sup>23</sup> *Pagkabati sang hari*, nalipay gid siya kag nag-sugo siya nga kuhaon si Daniel sa buho. Sang nakuha na si Daniel, wala gid sila sing may nakita nga bisan gamay gid lang nga pilas ukon bagras sa iya lawas, tungod kay nagsalig siya sa Dios.

<sup>24</sup> Dayon nagmando ang hari nga ang tanan nga nag-akusar kay Daniel ihulog sa buho nga may mga leon pati ang ila mga asawa kag mga anak. *Sang ginhulog na sila*, wala pa gani sila makatupa sa idalom ginlumpatan na sila sang mga leon kag ginpangus-ab.

<sup>25</sup> Dayon nagsulat si Haring Darius sa tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag linguahe sa kalibutan. *Amo ini ang iya ginsulat:*

“Kabay pa nga maayo gid ang inyo kahimtangan.

<sup>26</sup> “Nagamando ako nga ang tanan nga katawhan nga sakop sang akon ginharian magkahadlok kag magtahod sa Dios ni Daniel.

“Kay siya ang buhi nga Dios kag nagakabuhi hasta san-o.

Magapadayon ang iya paghari hasta san-o, kag wala sing may makalaglag sini.

27 Nagaluwas siya kag nagahimo sang mga milagro  
kag makatilingala nga mga butang didto sa  
langit kag diri sa duta.  
Ginluwas niya si Daniel sa mga leon.”

28 Nagmainuswagon si Daniel sang paghari ni  
Darius kag sang paghari ni Cyrus nga Persianhon.

## 7

### *Ang Damgo ni Daniel Parte sa Apat ka Sapat*

1 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Belsazar sa Babilonia, nakakita si Daniel sang mga palanan-awon sa iya damgo. Amo ini ang damgo nga iya ginsulat:

2 Isa ka gab-i, may nakita ako sa akon palanan-awon nga isa ka malapad nga dagat nga ginahampas sang mabaskog nga hangin halin sa apat ka direksyon sang kalibutan.

3 Gulpi lang nagbutwa sa tubig ang apat ka sapat nga lain-lain ang hitsura.

4 Ang primero nga sapat daw leon, pero may pakpak sang agila. Samtang nagatan-aw ako, ginutod ang iya pakpak. Ginpatindog siya nga daw sa tawo kag ginhatagan sang panghunahuna nga pareho sang tawo.

5 Ang ikaduha nga sapat daw bear. Nagatindog ini sa iya duha ka pangulihi nga tiil\* kag may ginakagat nga tatlo ka gusok. May tingog nga nagsiling sa iya, “Hala, magpaayaw ka sang karne.”

---

\* **7:5** *Nagatindog...nga tiil: ukon, Mas mataas ang pihak nga parte sang iya lawas sang sa isa.*

<sup>6</sup> Dayon nakita ko ang ikatatlo nga sapat nga daw leopard. May apat ini ka pakpak sa likod kag may apat ka ulo. Kag ginhatagan siya sang awtoridad sa pagdumala.

<sup>7</sup> Sa sina man nga gab-i, nakita ko sa akon palanan-awon ang ikaapat nga sapat. Makahadladlok gid ini tan-awon kag makusog gid. May mga dalagko ini nga mga ngipon nga salsalon. Ginapang-it kag ginakaon niya *ang iya mabiktima*, kag kon may mabilin pa, ginatasak-tasak niya. Lain siya sang sa tatlo ka sapat, kag may napulo siya ka sungay.

<sup>8</sup> Samtang ginatulok ko ang mga sungay, nakita ko nga may nag-ulhot nga gamay nga sungay kag nagpungal sang tatlo ka sungay. Ini nga sungay may mata nga daw iya sang tawo kag may baba nga nagapabugal.

<sup>9</sup> Dayon nakita ko nga may ginbutang nga mga trono, kag nagpungko sa *iya trono* ang *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una. Masilaw ang iya bayo kag buhok tungod sa kaputi. Nagadabadaba ang iya trono nga may mga rueda.

<sup>10</sup> Kag halin sa iya may nagailig nga kalayo. Linibo kag minilyon nga anghel ang nagaalagad sa iya. Handa na siya sa paghukom, gani ginbuksan ang mga libro *nga basihan sang iya paghukom*.

<sup>11</sup> Sige ang akon tan-aw samtang nagapabugal ato nga sungay hasta nga nakita ko nga ginpatay ang ikaapat nga sapat. Ginhaboy siya sa kalayo kag nasunog ang iya lawas.

<sup>12</sup> Ang nabilin nga tatlo ka sapat ginbawian sang gahom, pero gintugutan sila nga magkabuhi sa malip-ot nga tion.

13 Dayon nakita ko ang daw sa anak sang tawo<sup>†</sup> nga ginlikupan sang panganod. Nagpalapit siya sa *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una.

14 Ginpadunggan siya kag ginhatagan sang awtoridad sa paghari, kag nag-alagad sa iya ang tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag linguahe. Magapadayon ang iya paghari hasta san-o kag wala sing may makalaglag sini.

### *Ang Kahulugan sang mga Damgo*

15 Natublag gid ako sa sadtong akon nakita.

16 Gani nagpalapit ako sa isa sa mga nagatindog didto kag nagpamangkot kon ano ang kahulugan sadtong akon nakita.

17 Siling niya, “Atong apat ka sapat nagakahulugan sang apat ka hari nga magahari sa kalibutan.

18 Pero ang mga balaan<sup>‡</sup> sang Labing Mataas *nga Dios* amo ang hatagan sang awtoridad sa paghari nga nagapadayon hasta san-o.”

19 Dayon ginpamangkot ko pa gid siya kon ano ang kahulugan sadtong ikaapat nga sapat nga lain gid sang sa tatlo ka sapat. Makahaladlok gid ato tan-awon, kag ang iya mga ngipon salsalon kag ang mga kuko saway. Ginapang-it kag ginakaon niya ang iya mabiktima, kag kon may mabilin pa, ginatasak-tasak niya.

---

<sup>†</sup> **7:13** *anak sang tawo*: sa Aramico, *bar enash*. Ang buot silingon sini “tawo.” Pero gin-translate ini diri nga “anak sang tawo” tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga “Anak sang Tawo” nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan. <sup>‡</sup> **7:18** *mga balaan*: siguro ang buot silingon, *mga anghel ukonkag mga katawhan sang Dios*.

<sup>20</sup> *Ginpamangkot ko man siya* kon ano ang kahulugan sadtong napulo ka sungay sang ikaapat nga sapat kag sang isa pa ka sungay nga nag-ulhot kag nagpungal sang tatlo ka sungay. Ini nga sungay may mga mata kag may baba nga nagapabugal, kag kon tan-awon mas gamhanan siya sang sa iban nga mga sungay.

<sup>21</sup> Nakita ko ini nga sungay nga nagapakig-away sa mga balaan sang Dios, kag nagadaog siya.

<sup>22</sup> Dayon nag-abot ang nagakabuhi halin pa sang una, ang Labing Mataas *nga Dios*, kag naghukom siya pabor sa iya mga balaan. Kag nag-abot ang tion sang paghari sang mga balaan.

<sup>23</sup> Karon, amo ini ang iya ginpaathag sa akon: “Ang ikaapat nga sapat amo ang ikaapat nga ginharian diri sa kalibutan nga lain sang sa iban nga mga ginharian. Salakayon niya kag laglagon ang bilog nga kalibutan.

<sup>24</sup> Ang napulo ka sungay amo ang napulo ka hari nga magahari sa sadto nga ginharian. Magabulos sa ila ang isa ka hari nga lain sang sa ila, kag pierdihon niya ang tatlo ka hari.

<sup>25</sup> Magahambal siya sang mga pulong nga kontra sa Labing Mataas *nga Dios*, kag hingabuton niya ang mga balaan sang Dios. Tinguhaan niya nga liwaton ang mga fiesta kag Kasuguan. Kag ipasakop sa iya ang mga balaan sang Dios sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga.

<sup>26</sup> Pero pagkatapos, pagahukman siya, kuhaon ang iya gahom, kag laglagon hasta san-o.

<sup>27</sup> Dayon ihatag sa balaan nga katawhan sang Labing Mataas *nga Dios* ang pagdumala kag pag-gahom sang mga ginharian sa bilog nga kalibutan.

Gani magahari sila hasta san-o, kag ang tanan nga ginharian§ magaalagad kag magatuman sa ila.”

<sup>28</sup> Amo ato ang akon damgo. Natublag gid ako kag nagpalanglapi sa *kakulba*. Pero wala ko gid ini ginsugid bisan kay sin-o.

## 8

### *Ang Palanan-awon ni Daniel Parte sa Karnero kag sa Kanding*

<sup>1</sup> Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Bels-hazar, may palanan-awon liwat ako.

<sup>2</sup> Sa akon palanan-awon nakita ko nga nagatin-dog ako sa higad sang Suba sang Ulai didto sa napaderan nga siyudad sang Susa, sa probinsya sang Elam.

<sup>3</sup> Dayon may nakita ako nga isa ka lalaki nga karnero nga nagatindog sa higad sang suba. May duha siya ka malaba nga sungay. Pero sang ulihi naglaba pa gid ang isa ka sungay sang sa isa.

<sup>4</sup> Nakita ko siya nga nagapanungay sa bisan diin nga lugar. Wala sing iban nga sapat nga makapugong sa iya, kag wala man sing may makapalagyo sa iya. Gani pagusto lang siya sa iya ginahimo kag nangin gamhanan siya.

<sup>5</sup> Samtang ginatan-aw ko ato, gulpi lang nga may nag-abot nga kanding halin sa west. Naglibot ini sa kalibutan nga wala nagadapat ang iya mga tiil sa duta sa *kadasigon*. May pinasahi siya nga sungay sa ulot sang iya mga mata.

---

§ 7:27 ginharian: ukon, pangulo

<sup>6</sup> Ginsalakay niya sang bug-os niya nga kusog ang lalaki nga karnero nga may duha ka sungay, nga nakita ko nga nagatindog sa higad sang suba.

<sup>7</sup> Sa iya puwerte nga kaakig, wala niya pag-untati salakay ang karnero hasta nga napungal ang duha ka sungay sini. Indi na makabato ang karnero, gani natumba ini kag gintasak-tasak sang kanding. Wala gid sing may nakabulig sa iya.

<sup>8</sup> Nangin gamhanan pa gid ang kanding. Pero sang puwerte na gid ang iya pagkagamhanan, napungal ang iya sungay. Pero gintubuan ini sang apat ka pinasahi nga mga sungay nga nagapuntirya sa apat ka direksyon sang kalibutan.

<sup>9</sup> Ang isa sang apat gintubuan sang gamay nga sungay. Nangin gamhanan ini nga sungay sa south kag sa east kag sa matahom nga duta *sang Israel*.

<sup>10</sup> Ang iya pagkagamhanan naglambot hasta sa kalangitan kag ginpanghulog niya ang iban nga langitnon nga mga tinuga kag mga bituon, kag dayon gintasak-tasak niya.

<sup>11</sup> Ginkabig niya ang iya kaugalingon nga mas gamhanan sang sa Pangulo sang langitnon nga mga tinuga.\* Ginpauntat niya ang adlaw-adlaw nga paghalad sa *templo sang Dios*, kag ginhalitan niya ang templo.

<sup>12</sup> Sa sini nga paglapas niya, ginpasakop sa iya ang langitnon nga mga tinuga kag ang adlaw-adlaw nga paghalad. Ginbaliwala niya ang kamatuoran, kag nagmadinalag-on siya sa iya mga ginhimo.

---

\* **8:11** *Pangulo sang langitnon nga mga tinuga*: posible ang Dios

13 Dayon nabatian ko ang duha ka anghel nga nagaestoryahanay. Nagpamangkot ang isa ka anghel sa isa, “Ano ayhan kalawig ang katu-manan sang palanan-awon parte sa *pagpauntat sang* adlaw-adlaw nga paghalad, sa paglapas sa templo nga mangin kabangdanan nga pabay-an ini, sa pagtugyan sa templo sa *mga kaaway*, kag sa pagtasak-tasak sang langitnon nga mga tinuga?”†

14 Nagsabat sa iya ang isa ka anghel, “Matabo ini sa sulod sang 2,300 ka aga kag hapon‡ kag dayon limpyuhan ang templo.”

### *Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Damgo*

15 Samtang nagatan-aw ako sang sadto nga palanan-awon kag nagahunahuna kon ano ang iya kahulugan, gulpi lang nga may nagtindog sa akon atubangan nga daw sa tawo.

16 Dayon may nabatian ako nga tingog sang tawo halin sa Suba sang Ulai nga nagsiling, “Gabriel, ipaathag sa iya ang kahulugan sang palanan-awon nga iya nakita.”

17 Sang nagpalapit si Gabriel sa akon, nagluhod ako sa kahadlok. Pero nagsiling siya, “Anak sang

---

† 8:13 sa *pagtugyan...tinuga*: ukon, sa *pagtugyan sa templo kag sa langitnon nga mga tinuga para tasak-tasakon*. ‡ 8:14 2,300 ka aga kag hapon: Siguro ang 2,300 amo ang kadamuon sang pang-aga kag panghapon nga mga halad sa sulod sang 1,150 ka adlaw. (Tan-awa man sa Ezr. 3:3 parte sa sini nga mga halad.) Ang panghapon nga halad ginahimo sang nagasalop na ang adlaw.

tawo,§ dapat maintiendihan mo nga ang imo palanan-awon parte sa katapusan nga tion.”

<sup>18</sup> Samtang nagapakighambal siya sa akon, nalipong ako nga nagahapa sa duta. Pero ginuyatan niya ako kag ginpabangon.

<sup>19</sup> Nagsiling siya, “Sugiran ko ikaw kon ano ang matabo sa palaabuton kon ipakita na sang Dios ang iya kaakig, kay gintalana na ina nga katapusan nga tion.

<sup>20</sup> Atong karnero nga may duha ka sungay nagarepresentar sang mga ginharian sang Media kag Persia.

<sup>21</sup> Atong kanding nagarepresentar sang ginharian sang Greece, kag ang dako nga sungay sa ulot sang iya mga mata nagarepresentar sang nahauna nga hari.

<sup>22</sup> Ang apat ka sungay nga nagtubo sang mapungal ang nahauna nga sungay nagarepresentar sang apat ka ginharian sang Greece nga nagbinahin-bahin. Pero ang ila mga hari indi pareho kagamhanan sa hari nga nauna sa ila.

<sup>23</sup> “Sa ulihi nga mga inadlaw sang paggahom sang sini nga mga hari, sa tion nga ang ila pagpakasala puwerte na gid, magahari ang isa ka mapintas kag madaya nga hari.

<sup>24</sup> Mangin gamhanan siya, pero indi pareho kagamhanan sa hari nga nauna sa iya.\* Matingala

---

§ **8:17** *Anak sang tawo*: sa Hebreo, *ben adam*. Ang buot silingon sini “tawo.” Pero gin-translate ini diri nga “anak sang tawo” tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga “Anak sang Tawo” nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan. \* **8:24** *pero indi...sa iya*: ukon, *pero indi paagi sa iya gahom*

ang mga tawo sa himuon niya nga pagpanglaglag, kag mangin madinalag-on siya sa bisan ano nga iya pagahimuon. Laglagon niya ang gamhanan nga mga tawo kag ang pinili nga katawhan *sang Dios*.

<sup>25</sup> Tungod sa iya abilidad, mangin madinalag-on siya sa iya pagpangdaya. Magapabugal siya sang iya kaugalingon, kag madamo nga tawo ang pamatyon niya nga wala sing pulupaandam. Mag-abato pa gid siya sa Pangulo sang mga pangulo. Pero *sa ulihi* laglagon siya indi sa gahom sang tawo *kundi sa gahom sang Dios*.

<sup>26</sup> “*Daniel*, matuod gid ang ginsugid *ko* sa imo parte sa *pagpauntat sang* aga kag hapon†*nga mga paghalad*. Pero indi mo lang anay pag-ipanugid ini kay madugay pa man ini matabo.”

<sup>27</sup> *Pagkatapos sadto*, ako, si Daniel, nagpalan-gluya kag nagmasakit sing mga pila ka adlaw. Pag-ayo ko, nagbalik ako sa trabaho nga gintugyan sa akon sang hari. Pero sige gihapon ang akon palibog sadtong palanan-awon *nga akon nakita*. Mabudlay ato intiendihon.

## 9

### *Nagpangamuyo si Daniel para sa mga Israelinhon*

<sup>1-2</sup> Si Darius nga Medianhon nga anak ni Ahasuerus\* amo sadto ang hari sa bilog nga Babilonia. Sang nahauna nga tuig sang iya paghari, nahibaluan ko sa mga Kasulatan nga magapabilin nga guba ang Jerusalem sa sulod sang 70 ka tuig,

† **8:26** *hapon* sang nagasalop na ang adlaw. isa pa ini ka ngalan ni Xerxes.

\* **9:1-2** *Ahasuerus*:

pareho sang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias.

<sup>3</sup> Tungod sadto, nagdangop ako sa Ginoong Dios sa pangamuyo. Nagpuasa ako, nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo.<sup>†</sup>

<sup>4</sup> Amo ini ang akon ginsiling sang nagpangamuyo ako sa GINOO nga akon Dios kag nagtuad *sang akon mga sala kag sang sala sang mga Israelinhon*:

“Ginoo, gamhanan ka kag makatilingala nga Dios. Matutom ka sa pagtuman sang imo promisa nga higugmaon mo ang nagahigugma sa imo kag nagatuman sang imo mga sugo.

<sup>5</sup> Nakasala kami sa imo. Naghimo kami sang mga kalautan kag ginsikway namon ang imo mga sugo kag pagsulundan.

<sup>6</sup> Wala kami namati sa imo mga alagad nga mga propeta nga ginsugo mo nga magpakighambal sa amon mga hari, mga pangulo, mga katigulangan, kag sa tanan nga katawhan sang Israel.

<sup>7</sup> “Matarong ka gid, Ginoo, pero kami ya makahuluya bisan subong. *Matuod ini* sa tanan nga pumuluyo sang Juda kag Jerusalem, kag sa tanan nga Israelinhon nga ginlapta mo sa malapit kag sa malayo nga mga lugar tungod sang ila paglapas sa imo.

<sup>8</sup> Makahuluya kami, GINOO, pati ang amon mga hari, mga pangulo, kag mga katigulangan, tungod nga nakasala kami sa imo.

---

<sup>†</sup> **9:3** *nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo*: Ginahimo ini sang mga Judio sa pagpakita nga sila nagapangasubo kag nagahinulsol sang ila mga sala.

<sup>9</sup> Pero maluluy-on gihapon ikaw kag mapinatawaron bisan pa nga naglapas kami sa imo.

<sup>10</sup> Wala kami nagtuman sa imo tungod wala kami nagsunod sa mga sugo nga ginhatag mo sa amon paagi sa imo mga alagad nga mga propeta.

<sup>11</sup> Naglapas ang tanan nga Israelinhon sa imo mga sugo; indi nila luyag magtuman sa imo ginsiling. Kag tungod sang amon pagpakasala, nag-abot sa amon ang pagpakamalaot nga nasulat sa Kasuguan ni Moises nga imo alagad.

<sup>12</sup> Gintuman mo ang imo ginsiling kontra sa amon kag sa amon mga pangulo nga silutan mo kami sing puwerte gid. Gani wala gid sing natabo diri sa kalibutan pareho sang natabo sa Jerusalem.

<sup>13</sup> Nag-abot ini nga silot sa amon suno sa nasulat sa Kasuguan ni Moises. Pero GINOO nga amon Dios, bisan amo ini ang natabo sa amon wala gihapon kami nagtinguha sa paglipay sa imo paagi sa pagtalikod sa amon mga sala kag pagsapak sa imo kamatuoran.

<sup>14</sup> Handa ka nga silutan kami; kag ginhimo mo na gani tungod kay husto ka sa tanan mo nga ginahimo. Pero sa gihapon wala kami nagtuman sa imo.

<sup>15</sup> “O Ginoo nga amon Dios, ginpakita mo ang imo gahom paagi sa paghilway mo sa imo katawhan halin sa Egypt, kag tungod sini nanging bantog ka hasta subong. Ginaako namon nga nakasala kami kag naghimo sang kalautan.

<sup>16</sup> Gani, Ginoo, suno sa imo husto nga ginahimo, nagapakitluoy ako nga kuhaon mo na ang imo

kaakig sa Jerusalem, ang imo siyudad kag balaan‡ nga bukid. Tungod sang amon mga sala kag sang sala sang amon mga katigulangan, ginapakahuyan kami kag ang Jerusalem sang mga tawo sa amon palibot.

<sup>17</sup> “Gani, O Dios, pamatii ang akon pangamuyo kag pagpakitluoy. Para mapadunggan ka Ginoo, patinduga liwat ang imo templo§ nga *naguba kag ginpabay-an* na lang.

<sup>18</sup> O Dios, pamatii ako. Tan-awa ang amon makaluluoy nga kahimtangan kag ang pagkaguba sang imo siyudad nga sa diin ginakilala ka *nga Dios*. Wala kami nagapangamuyo sa imo tungod kay matarong kami, kundi tungod kay nahibaluan namon nga maluluy-on ka gid.

<sup>19</sup> Pamatii kami, Ginoo, kag patawara. Buligi kami sa gilayon para mapadunggan ka, kay ginakilala ka nga Dios sa imo siyudad kag sang imo katawhan.”

### *Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Propesiya*

<sup>20</sup> Padayon ako nga nagapangamuyo kag nagat-uad sang akon mga sala kag sang sala sang akon mga kasimanwa nga mga Israelinhon. Nagapakitluoy ako sa GINOO nga akon Dios para sa iya balaan nga bukid.

<sup>21</sup> Kag samtang nagapangamuyo ako, madasig nga naglupad pakadto sa akon si Gabriel nga

---

‡ **9:16** *balaan*: ukon, pinili      § **9:17** *patinduga liwat ang imo templo*: sa literal, *pasilaka ang imo nawong sa imo templo*.

nakita ko anay sa akon palanan-awon. Oras sadto sang pangsirom nga halad.\*

<sup>22</sup> Ginpaintiendi niya ako, siling niya, “Daniel, nagkadto ako diri para paintiendihon ka *parte sa propesiya*.

<sup>23</sup> Kay sang pagsugod mo pa lang pangamuyo may ginpahayag na ang Dios, kag nagkadto ako diri para isugid ini sa imo, tungod kay palangga ka sang Dios. Gani pamatian mo kag intiendihon ang ipaathag ko sa imo:

<sup>24</sup> “Nagtalana sang 490 ka tuig<sup>†</sup> sa balaan nga siyudad kag sa imo mga kasimanwa para mauntat ang ila pagrebelde kag pagpakasala, para matubos sila sa ila mga sala, para mapahari ang pagkamatarong nga magapadayon hasta san-o, para matuman ang palanan-awon kag propesiya, kag para madedikar liwat ang templo *sa Dios*.

<sup>25</sup> “Dapat mo mahibaluan kag maintiendiha nga halin sa tion sang pagmando nga patindugon liwat ang Jerusalem hasta sa pag-abot sang pangulo nga pinili *sang Dios*, magaligad ang 49 *ka tuig*.<sup>‡</sup> Kag sa sulod sang 434 *ka tuig*<sup>§</sup> patindugon liwat ang Jerusalem nga may mga plasa kag depensa. Ina nga panahon magamo.

<sup>26</sup> Pagkatapos sang 434 *ka tuig*,\* pagapatyon ang *pangulo nga pinili sang Dios* nga wala sing may magbulig sa iya.<sup>†</sup> Dayon magaabot ang isa ka hari

---

\* **9:21** *pangsirom nga halad*: Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw. <sup>†</sup> **9:24** *490 ka tuig*: sa literal, 7 ka 70 <sup>‡</sup> **9:25** *49 ka tuig*: sa literal, 7 ka 7 <sup>§</sup> **9:25** *434 ka tuig*: sa literal, 7 ka 62 \* **9:26** *434 ka tuig*: Tan-awa ang ikaduha nga footnote sa bersikulo 25. <sup>†</sup> **9:26** *nga wala sing may magbulig sa iya*: ukon, *kag wala sing may mabilin sa iya*

kag halitan‡ sang iya mga tinawo ang siyudad kag ang templo. Kag suno sa gintalana *sang Dios*, ang kalaglagan kag ang pag-ilinaway magapadayon hasta sa katapusan. Ang katapusan nga mga in-adlaw magaabot nga daw sa baha.

<sup>27</sup> Ato nga hari magahimo sang mabakod nga kasugtanan sa madamo nga katawhan sa sulod sang pito ka tuig. Pero pagkaligad sang tatlo ka tuig kag tunga, pauntaton niya ang mga paghalad kag ibutang niya sa templo ang makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*. Magapabilin ini didto hasta nga mag-abot ang katapusan sang sina nga hari, suno sa gintalana *sang Dios*.”

## 10

### *Ang Palanan-awon ni Daniel sa Higad sang Suba sang Tigris*

<sup>1</sup> Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, may ginpahayag nga mensahi kay Daniel, nga ginatawag man nga Beltesazar. Matuod ang mensahi, kag parte ini sa puwerte nga inaway. Ginpaintiendi ini kay Daniel sa isa ka palanan-awon.

<sup>2</sup> *Amo ini ang natabo suno kay Daniel:*

Sadto nga tion, tatlo ka semana ang akon pag-pangasubo.

<sup>3</sup> Wala gid ako magkaon sang manamit nga pagkaon ukon karne, wala ako mag-inom sang bino, kag wala gid ako nagbutang sang pahamot sa akon lawas hasta matapos ang tatlo ka semana.

---

‡ 9:26 *halitan: ukon, dagtaan*

<sup>4</sup> Sang ika-24 nga adlaw sang nahauna nga bulan, didto ako nagatindog sa higad sang dako nga Suba sang Tigris.

<sup>5</sup> Kag didto may nakita ako nga *daw sa* tawo nga nagabayo sang linen, kag may wagkos sa iya hawak nga puro nga bulawan.

<sup>6</sup> Ang iya lawas nagaidlak pareho sang isa ka malahalón nga bato. Ang iya nawong nagaigrab pareho sang kilat, kag ang iya mata nagasiga pareho sang suga. Ang iya mga kamot kag tiil nagaidlak nga daw sa ginpahining nga saway, kag ang iya tingog *mabaskog gid* nga daw sa ginahod sang madamo nga tawo.

<sup>7</sup> Ako lang gid ang nakakita sang sadto nga palanan-awon. Ang akon mga kaupod wala nakakita sini, pero ginkulbaan sila kag nagpalanago tungod sa kahadlok.

<sup>8</sup> Gani ako lang gid isa ang nabilin nga nagatan-aw sa sadtong makatilingala nga palanan-awon. Nagpalanglapi ako kag nagpalangluya.

<sup>9</sup> Dayon nabatian ko nga naghambal ato nga tawo. Kag samtang nagahambal siya, nalipong ako kag natumba sa duta.

<sup>10</sup> Dayon gin-uyatan niya ako kag ginbuligan nga makalahod kag makapanukod samtang nagapalangurog ako.

<sup>11</sup> Nagsiling siya, “Daniel, palangga ka sang Dios. Tindog ka kag magpamati sing maayo sa akon ihambal sa imo, kay ginpadala ako diri *sang Dios* sa imo.” Sang paghambal niya sadto, nagtindog ako nga nagapalangurog.

<sup>12</sup> Nagsiling siya dayon, “Daniel, indi ka magkahadlok. Kay sang nahauna pa lang nga adlaw sang

imo pagpaubos sa Dios kag paghandom nga maintiendihan mo ang mga palanan-awon, ginsabat na *sang Dios* ang imo pangamuyo. Gani nagkadto ako diri sa pagdala sang sabat sa imo pangamuyo.

<sup>13</sup> Ugaling wala dayon ako makaabot diri, tungod kay sa sulod sang 21 ka adlaw ginsablagan ako sang pangulo\* sang ginharian sang Persia. Maayo lang gani kay ginbuligan ako ni Micael nga isa sa mga pangulo sang mga anghel, tungod kay ako lang ang nagapakig-away kontra sa pangulo sang Persia.

<sup>14</sup> Karon, ari ako para ipaintiendi sa imo kon ano ang matabo sa imo kapareho nga mga Israelinhon sa palaabuton, kay ang imo palanan-awon parte sa matabo sa palaabuton.”

<sup>15</sup> Samtang nagahambal siya sadto, nagluhod ako, kag indi ako makahambal.

<sup>16</sup> Dayon, ini siya nga daw sa tawo, gintandog niya ang akon bibig kag sa liwat nakahambal ako. Nagsiling ako sa iya nga nagatindog sa akon atubangan, “Sir, lain gid ang akon pamatyag kag nagapalangluya ako tungod sadtong akon nakita nga palanan-awon.

<sup>17</sup> Paano pa ako makapakighambal sa imo kay wala na ako sang kusog kag halos indi na ako makaginhawa?”

<sup>18</sup> Gani gintandog niya liwat ako kag nagbalik ang akon kusog.

<sup>19</sup> Nagsiling siya sa akon, “Ikaw nga palangga sang Dios, indi ka magkahadlok ukon magkabal-

---

\* **10:13 pangulo:** buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Persia.

aka. Magpakabaskog ka gid.” Sang paghambal niya sadto sa akon, nagbaskog ako. Dayon nagsil-ing ako sa iya, “Sir, padayuna ang imo paghambal kay ginpabaskog mo na ako.”

<sup>20</sup> Nagsabat siya, “Kinahanglan nga magbalik ako sa pagpakig-away sa pangulo sang Persia. Paghalin ko sa *sina nga pagpakig-away*, magaabot ang pangulo<sup>†</sup> sang Greece. Pero nakahibalo ka bala kon ngaa nagkadto ako diri sa imo?

<sup>21</sup> Nagkadto ako para ipaathag sa imo kon ano ang nasulat sa Libro sang Kamatuoran. Sa akon nga pagpakig-away, wala sing iban nga nagabulig sa akon kundi si Micael gid lang, ang pangulo<sup>‡</sup> sang Israel.

## 11

<sup>1</sup> Sadtong nahauna nga tuig sang paghari ni Darius nga Medianhon, ako ang nagbulig kag nagdepensa kay Micael.

### *Ang mga Hari sa South kag sa North*

<sup>2</sup> “Karon, isugid ko na sa imo ang kamatuoran: May tatlo pa ka hari nga magahari sa Persia. Ang ikaapat nga hari nga magasunod sa ila nga tatlo mas manggaranon pa sang sa ila. Paagi sa iya manggad, mangin gamhanan siya, kag paga-sulsulan niya ang iban nga mga ginharian nga magpakig-away kontra sa ginharian sang Greece.

<sup>3</sup> Pagkatapos may isa ka gamhanan nga hari nga magaabot. Madamo nga nasyon ang iya

---

<sup>†</sup> **10:20** *pangulo*: buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Greece.    <sup>‡</sup> **10:21** *pangulo*: buot silingon diri, isa ka maayo nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa Israel.

pagasakupon, kag himuon niya ang gusto niya himuon.

<sup>4</sup> Kon maggamhanan na gid siya, maguba ang iya ginharian kag matunga sa apat ka direksyon sang kalibutan, pero indi ang iya mga kaliwat ang magahari. Ang magabulos nga mga hari indi makadumala nga pareho sang iya pagdumala. Kuhaon matuod ang iya ginharian kag ihatag sa iban, indi sa iya mga kaliwat.

<sup>5</sup> “Ang hari sa south\* mangin gamhanan. Pero ang isa sa iya mga heneral mangin mas gamhanan sang sa iya. *Kag sa ulihi* magahari man ini nga heneral kag mangin gamhanan ang iya nga ginharian.

<sup>6</sup> Pagkaligad sang pila ka tuig, magadampiganay ining duha ka ginharian. Tungod kay ipaa-sawa sang hari sa south ang iya anak nga babayi sa hari sa north.† Pero indi magdugay ang gahom sang babayi kag pati ang gahom sang hari sa north. Kay sa sina nga tion, pagapatyon ang babayi kag ang iya bana kag bata,‡ pati ang mga nagaatipan sa iya.§

<sup>7</sup> “Sa ulihi, ang utod sang babayi mangin hari *sang ginharian sa south*. Siya ang magabulos sa iya amay. Salakayon niya ang mga soldado sang hari sa north kag sudlon ang napaderan

---

\* **11:5** *ang hari sa south*: siguro ang buot silingon, *ang hari sang Egypt*. Amo man halin sa bersikulo 6 hasta sa 40. † **11:6** *hari sa north*: siguro ang buot silingon, *ang hari sang Syria*. Amo man halin sa bersikulo 7 hasta sa 40. ‡ **11:6** *bata*: Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *amay*. § **11:6** *ang mga nagaatipan sa iya*: ukon, *ang mga nagasuporta sa iya*

nga banwa\* sini. Magapakig-away siya sa ila kag magadaog siya.

<sup>8</sup> Dal-on niya pabalik sa Egypt ang mga imahen sang ila mga dios kag ang ila malahalon nga mga pagkabutang nga bulawan kag pilak. Sa sulod sang pila ka tuig, indi na siya magpakig-away sa hari sa north.

<sup>9</sup> Pero sa ulihi salakayon siya sang hari sa north, pero *mapierdi* ining hari sa north kag magapul sa iya lugar.

<sup>10</sup> “Magatipon sang madamo nga soldado ang mga anak sang hari sa north para magpreparar sa pagpakig-away. Ang isa sa ila magasalakay nga daw sa baha nga indi mapunggan. Magasalakay siya hasta sa napaderan nga banwa sang hari sa south.

<sup>11</sup> Kag tungod sa kaakig sang hari sa south, magapakig-away siya sa hari sa north, kag pierdihon niya ang madamo nga soldado sini.

<sup>12</sup> Tungod sang iya pagdaog, magapabugal siya kag madamo pa gid ang iya pamatyon, pero indi siya magapabilin nga madinalag-on.

<sup>13</sup> Kay magatipon liwat ang hari sa north sang mas madamo pa gid nga mga soldado sang sa una. Kag pagkaligad sang pila ka tuig, magasalakay siya liwat kaupod sang iya madamo kag armado gid nga mga soldado.

<sup>14</sup> “Sa sina nga panahon, madamo ang magakontra sa hari sa south. Isa na sa magakontra amo ang mga kapareho mo nga mga Israelinhon

---

\* **11:7** *napaderan nga banwa*: ukon, *mabakod nga depensa*. Amo man sa bersikulo 10, 19, 38 kag 39.

nga mapintas. Himuon nila ini bilang katumanan sang palanan-awon, pero mapierdi sila.

<sup>15</sup> Dayon salakayon sang hari sa north ang isa ka napaderan nga banwa *sang ginharian sa south*. Kibunon nila ini kag sudlon. Wala gid sang may mahimo ang mga soldado sang *ginharian sa south* pati na ang ila pinakamaayo nga mga soldado, tungod kay indi nila masarangan ang kaaway.

<sup>16</sup> Gani himuon sang hari sa north ang bisan ano nga gusto niya nga himuon, kag wala gid sing may makapugong sa iya. Sakupon niya ang matahom nga duta *sang Israel*, kag magapasakop ini sing bug-os sa iya nga gahom.<sup>†</sup>

<sup>17</sup> Determinado gid ang hari sa north nga magsalakay sa *ginharian sa south* sa bug-os nga kusog sang iya ginharian. Pero magapakig-dampig anay siya sa hari sa south paagi sa pag-paasawa sang iya anak sa hari, agod paagi sa iya anak malaglag ang ginharian sa south. Pero indi magakontra ang babayi sa *ginharian sa south* kag indi siya magaapin sa iya amay.

<sup>18</sup> Gani ang mga banwa na lang anay nga malapit sa dagat ang salakayon sang hari sa north, kag madamo sa ila ang iya sakupon. Pero pauntaton sang isa ka pangulo ang iya pagpakahuya sa iban, kag sa baylo siya mismo amo ang mahuy-an.

<sup>19</sup> Gani magapulì siya sa napaderan nga mga banwa sang iya nasyon. Pero mapierdi siya, kag amo na ato ang iya katapusan.

<sup>20</sup> “Ang magabulos sa iya nga hari magasugo sang isa ka opisyal nga magapuwersa sa mga

---

<sup>†</sup> **11:16** *magapasakop...gahom: ukon, may gahom siya sa paglaglag sini*

tawo nga magbayad sang buhis para sa dugang nga manggad sang iya ginharian. Pero sa indi madugay mapatay ang ini nga hari, pero indi sa inaway ukon tungod nga may naakig sa iya.

<sup>21</sup> “Ang magabulos sa iya nga hari isa ka tawo nga talamayon, kag wala kuntani sang kina-matarong sa paghari. Sa wala gid ginalaumi sang mga tawo, gulpi lang nga pagaagawon niya ang paggahom sa ginharian paagi sa daya.

<sup>22</sup> Madamo nga kaaway nga mga soldado ang iya pagalaglagon, kag patyon niya pati ang pangulo nga pari.‡

<sup>23</sup> Magapakigdampig ang iban nga mga nasyon sa iya, pero sa ulihi dayaan niya sila. Mangin gamhanan siya bisan gamay lang ang iya ginharian.

<sup>24</sup> Sa wala gid ginalaumi sang mga tawo, gulpi lang nga magasalakay siya sa mauswagon nga mga lugar sang isa ka probinsya. Himuon niya ang wala mahimo sadto sang iya mga katigulangan. Partidahon niya sa iya mga sumulunod ang mga butang nga maagaw niya sa inaway. Mag-aplano pa siya sa pagsalakay sa napaderan nga mga banwa, pero sa malip-ot lang nga tion.

<sup>25</sup> “Kaupod sang madamo niya nga mga soldado, magapangisog siya sa pagpakig-away sa hari sa south. Pero magapakig-away sa iya ang hari sa south nga may madamo nga soldado nga armado gid. Mapierdi ang hari sa south tungod sa malain nga padihot sang iya mga kaaway kontra sa iya.

---

‡ **11:22** *pangulo nga pari*: sa literal, *pangulo sang kasugtanan*

<sup>26</sup> Laglagon siya sang iya mismo mga tinawo. Gani mapierdi ang iya mga soldado kag madamo sa ila ang magakalamatay.

<sup>27</sup> “Magaayuhay ining duha ka hari pero pareho sila nga magabutig kag magahunahuna sang malain kontra sa isa kag isa. Indi magmadinalagon ang ila katuyuan kontra sa isa kag isa. *Kag magapadayon ang ila pag-inaway* tungod kay wala pa mag-abot ang katapusan sa natalana nga tion.

<sup>28</sup> Magapuli ang hari sa north sa iya lugar dala ang madamo nga pagkabutang *nga nakuha niya sa inaway*. Pero *sa wala pa siya makapuli*, hingabuton niya ang katawhan sang Dios kag ang ila relihiyon. § Pagkatapos sini, magapuli siya sa iya lugar.

<sup>29</sup> “Sa natalana nga tion, salakayon niya liwat ang *ginharian sa south*, pero ang matabo sa sina nga tion indi na pareho sang natabo sang una.

<sup>30</sup> Kay salakayon siya sang mga barko nga halin sa west. Kag tungod sa kahadlok, magaatras siya kag magapuli. Ipaupok niya ang iya kaakig sa katawhan sang Dios kag sa ila relihiyon, pero mangin maayo siya sa mga nagsikway sang ila relihiyon.\*

<sup>31</sup> “Suguon sang hari sa north ang iya mga soldado sa pagdagta sang napaderan nga templo. Pauntaton niya ang adlaw-adlaw nga paghalad kag ipabutang *sa templo* ang makangilil-ad nga

---

§ **11:28** *ang katawhan sang Dios kag ang ila relihiyon*: sa literal, *balaan nga kasugtanan* \* **11:30** *nagsikway sang ila relihiyon*: siguro ang buot silingon, *ang mga malain nga mga Israelinhon*. Amo man sa bersikulo 32.

butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.

<sup>32</sup> Intuon niya ang mga nagsikway sang ila relihiyon sa paghimo sang mahigko nga mga butang. Pero magapangisog sa pagpamatok sa iya ang mga tawo nga nakakilala gid sa Dios.

<sup>33</sup> “Ang mga nakaintiendi *sang kamatuoran* magatudlo sa madamo nga tawo, pero hingabuton sila sa sulod sang pila ka adlaw. Ang iban sa ila patyon sa espada ukon sunugon, kag ang iban bihagon ukon kuhaan sang mga pagkabutang.

<sup>34</sup> Sa sina nga paghingabot sa ila, diutay lang ang magabulig sa ila, pero madamo nga tawo nga indi sinsero ang magaupod sa ila.

<sup>35</sup> Hingabuton ang iban nga nakaintiendi *sang kamatuoran* para mangin putli ukon matinlo ang ila kabuhi hasta mag-abot ang katapusan, nga magaabot sa natalana nga tion.

<sup>36</sup> “Himuon sang hari *sa north* ang bisan ano nga luyag niya himuon. Kabigon niya ang iya kaugalingon nga labaw sa tanan nga dios, kag magapabugal siya kontra sa Dios nga labaw sa tanan nga dios. Magamadinalag-on siya hasta sa tion nga ipakita sang Dios ang iya kaakig, tungod kay kinahanglan gid nga matabo ang mga butang nga gintalana sang Dios nga matabo.

<sup>37-38</sup> Indi niya pagkilalahon ang mga dios sang iya mga katigulangan ukon ang dios nga ginapalangga sang mga babayi. Sa baylo, kabigon niya ang iya kaugalingon nga labaw sa ila tanan. Wala siya sing iban nga padunggan nga dios magluwas sa dios *nga manugsalakay* sang napaderan nga mga banwa. Padunggan niya ini nga dios nga indi

gani kilala sang iya mga katigulangan. Halaran niya ini sang bulawan, pilak, malahalon nga mga bato, kag iban pa nga malahalon nga mga regalo.

<sup>39</sup> Salakayon niya ang pinakamabakod nga mga banwa sa bulig sang sadto nga dios nga indi kilala sang iya mga katigulangan. Padunggan niya ang mga tawo nga maayo sa iya paagi sa pagpadumala sa ila sa madamo nga katawhan. Kag hatagan niya sila sang duta bilang balos sa ila.

<sup>40</sup> “Pag-abot sang katapusan, magapakig-away ang hari sa south sa hari sa north. Pero salakayon siya sang hari sa north nga may mga karwahe kag mga manugkabayo kag madamo nga barko. Ini siya magasalakay nga daw sa baha sa madamo nga nasyon kag panglaglagon niya sila.

<sup>41</sup> Salakayon niya pati ang matahom nga duta sang *Israel*, kag madamo nga tawo ang mapatay. Pero makapalagyo sa iya ang Edom, ang Moab, kag ang mga pangulo sang mga Ammonhon.

<sup>42</sup> Madamo nga nasyon ang iya salakayon, isa na ang Egypt.

<sup>43</sup> Mangin iya ang mga bulawan, mga pilak, kag ang tanan nga manggad sang Egypt. Sakupon niya ang taga-Libya kag taga-Ethiopia.<sup>†</sup>

<sup>44</sup> Pero may mga balita halin sa east kag north nga makapakulba sa iya. Gani magasalakay siya sa puwerte nga kaakig, kag madamo nga tawo ang iya pamatyon.

<sup>45</sup> Magapatindog siya sang iya harianon nga tolda sa tunga-tunga sang dagat<sup>‡</sup> kag sang mata-

---

<sup>†</sup> **11:43** *Ethiopia*: sa Hebreo, *Cush*  
Mediterraneo

<sup>‡</sup> **11:45** *dagat* sang

hom kag balaan nga bukid. § Pero sa ulihi mapatay siya nga wala gid sing may magabulig sa iya.”

## 12

### *Ang Pahayag Parte sa Katapusan nga Tion*

<sup>1</sup> *Nagsiling pa ang daw sa tawo, “Sa sina nga tion,\* magapamatok† si Micael, ang gamhanan nga pangulo‡ nga manug-apin sang imo mga kasi-manwa. Mangin mabudlay gid ang situasyon sa sina nga tion, kag ina nga kabudlayan wala pa gid natabo halin sang pagsugod sang mga nasyon. § Pero pagaluwason sa sina nga kabudlayan ang kapareho mo nga mga Israelinhon nga ang ila mga ngalan nasulat sa libro nga ginlistahan sang mga may kabuhi nga wala sing katapusan.*

<sup>2</sup> Pagabanhawon ang madamo nga nagkalamatay. Ang iban sa ila magabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan, pero ang iban pakamalauton kag pakahuy-an hasta san-o.

<sup>3</sup> Atong mga nakaintiendi kag nagatudlo sa mga tawo nga magkabuhi sing matarong magasilak pareho sang mga bituon sa langit hasta san-o.

<sup>4</sup> Pero Daniel, isira lang anay ini nga libro, kag indi lang anay pag-ipanugid ang mensahi sini hasta mag-abot ang katapusan. *Samtang wala pa ini mapahayag*, madamo ang magatinguha sa pagintiendi sang mga nagakalatabo.”

---

§ 11:45 *matahom kag balaan nga bukid* sa diin nagatindog ang templo. \* 12:1 *Sa sina nga tion*: ang katapusan nga tion, nga amo ang tion nga magakalatabo ang ginasing sa 11:40-45 † 12:1 *magapamatok*: sa literal, *magatindog* ‡ 12:1 *pangulo*: ukon, anghel

§ 12:1 *mga nasyon*: ukon, *nasyon sang Israel*

<sup>5</sup> Pagkatapos niya hambal sadto, may nakita pa gid ako nga duha ka tawo nga nagatindog sa pihak kag pihak sang suba.

<sup>6-7</sup> Nagpamangkot ang isa sa ila sa tawo nga nagabayo sang linen nga nagatindog sa ibabaw sang suba, “Ano ayhan kadugay antes matapos inang makatilingala nga mga hitabo?”

Ginbayaw sang tawo nga nagabayo sang linen ang duha niya ka kamot kag nabatian ko siya nga nagpanumpa sa ngalan sang Dios nga nagakabuhi hasta san-o. Siling niya, “Matapos ina pagkaligad sang tatlo ka tuig kag tunga, pagkatapos sang pagpaantos sa katawhan sang Dios.”

<sup>8</sup> Wala ko naintiendihan ang iya sabat. Gani nagpamangkot ako sa iya, “Sir, ano gid bala ang mangin resulta sang sina nga mga hitabo?”

<sup>9</sup> Nagsabat siya, “Daniel, maglakat ka na, kay ang sabat sa pamangkot mo magapabilin nga sekreto kag indi dapat ipanugid hasta mag-abot ang katapusan.

<sup>10</sup> Madamo sa mga nakaintiendi *sang kamatuoran* ang pagatinluan ang ila kabuhi, kag makaintiendi sila *sa mga butang nga ginsugid ko*. Pero ang mga malain magapadayon sa paghimo sang kalautan, kag indi sila makaintiendi *sa mga butang nga ginsugid ko*.

<sup>11</sup> “Magaligad ang 1,290 ka adlaw halin sa tion sang pagpauntat sang adlaw-adlaw nga paghalad kag pagbutang sang makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo hasta sa pag-abot sang katapusan*.

<sup>12</sup> Bulahan ang nagahulat kag nagapabilin hasta makaligad ang 1,335 ka adlaw.

13 “Kag ikaw Daniel, padayuna ang imo mga ginahimo. Mapatay ka, pero pagabanhawon ka sa katapusan nga mga inadlaw para mabaton mo ang balos nga gintigana para sa imo.”

**Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios  
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios  
(Bible) for the Philippines**

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

**Creative Commons License**

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang [www.biblica.com](http://www.biblica.com) kag ang [open.bible](http://open.bible).”

Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translation. Amo ini ang dapat masulat:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).

Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at [www.biblica.com](http://www.biblica.com) and [open.bible](http://open.bible).”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4